

Het stalen infanterieschild van het Nederlandse leger

Door de algemene invoering, rond de eeuwwisseling, van het moderne kleinkaliber repeteer-geweer, ontwikkelde de vuurkracht van de infanterie zich vooral in kwalitatieve zin door een grotere nauwkeurigheid, dracht en projectieluitwerking. Teneinde de kwetsbaarheid van blootgesteld personeel te verminderen werden daarop in toenemende mate stalen pantserschilden toegepast bij veldgeschut, mitrailleurs, waarnemingsladders ten behoeve van de artillerie etc.

Ook de infanterie zélf diende beschermd te worden, met name op in staat van verdediging gebrachte forten en verdedigingswerken. Allereerst werd in Europa dan ook gezocht naar een draagbaar pantserschild voor één schutter, dat naar believen kon worden toegepast in aardwerken of op borstweringen.

Gezien deze behoefte verzocht op 13 augustus 1914 de Commandant van de Stelling van Amsterdam aan de Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht de beschikbaarstelling van een bedrag van f 29.975,- voor de aanschaf van 5000 stalen schilden voor gebruik op aarden borstweringen en 500 stuks voor gebruik op betonborstweringen 1). Hiermee zou in de eerste behoefte van de fortbezettingen van de Stelling van Amsterdam kunnen worden voorzien. Aangezien een dergelijk grote uitgave niet kon worden gedaan zonder de bevindingen van een gedegen beproeving, verzocht de Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht aan de Commandant van de Stelling van Amsterdam een zestal schilden van verschillende constructie te willen beproeven 2).

De proefschilden werden vervaardigd door de Hollandsche Plaatwellerij en Pijpenfabriek v/h J.D.B. Olie en Gouvermann te Velsen uit staalplaat, bestemd voor scheepsmateriaal met een trekvastheid van 32 tot 38 kilogram en een rek van 20%. Voor de vormgeving en constructiewijze van de beproefde schilden werd in hoofdzaak teruggegrepen op een in 1913 in Zweden bestudeerd stalen infanterieschild van de firma Bofors (zie schets 1). Bij het uitvoeren van een keuring van door de firma Bofors te leveren pantsermateriaal ten behoeve van een kazemat voor twee kanonnen van 7 cm Kazemat, bestemd voor de te bouwen pantserforten bij Kijkduin en Vlissingen, werd door de hiermee belast zijnde Kapitein der Artillerie G. de Josselin de Jong, de beschieting bijgewoond van een infanterieschild van chroomnikkelstaal met een dikte van 4 mm 3). Op grond van de beproevingsresultaten werd aanbevolen het schild dikker uit te voeren en de vorm wat kleiner te nemen, teneinde een acceptabel gewicht te behouden.

De beproeving van de zes stalen infanterieschilden werd op 8 december 1914 uitgevoerd op de schietbaan van het fort Edam, in tegenwoordigheid van de kapitein der Artillerie Verzijl, Commandant van het fort Edam, de kapitein der Artillerie Altmann, 1e toegevoegd officier der Artillerie van de Groep Edam, de 1e luitenant der Genie Enkelaar, 1e toegevoegd officier der Genie van de Groep Edam, de kapitein der Genie Bodenhausen, toegevoegd officier aan Hoofd Sectie V van het Stellinghoofdkwartier 4).

De volgende modellen werden in de proefneming betrokken:

- 24) Centraal Archiefdepot van het Ministerie van Defensie AH Secretariaat G 75,
bundel 1011, I. d. G. aan O. I.. Z. 8 maart 1940 no. 1199 G.

Herkomst archiefmateriaal Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, tenzij anders vermeld.